

Levensgroot op mensenhoopte

Peter Rossel

Een intieme avond vol meditatie en schoonheid opende de meditatieve tentoonstelling “Kruisweg van de Stille” in de Sint-Salvatorskathedraal te Brugge. Dit is een uitzonderlijke reeks expressionistische schilderijen die Armand Demeulemeester in 1979 voor de Sint-Sixtusabdij van Westvleteren creëerde. “Wij hopen dat de kruisweg van de stille spreekt, spreekt van Hem die ons mens-zijn heeft gedeeld ten einde toe en die ons uitzicht biedt op Licht”, zegt broeder Manu Van Hecke, abt van Sint-Sixtus.

‘Kruisweg van de Stille’ uit Westvleteren tijdelijk in Brugge

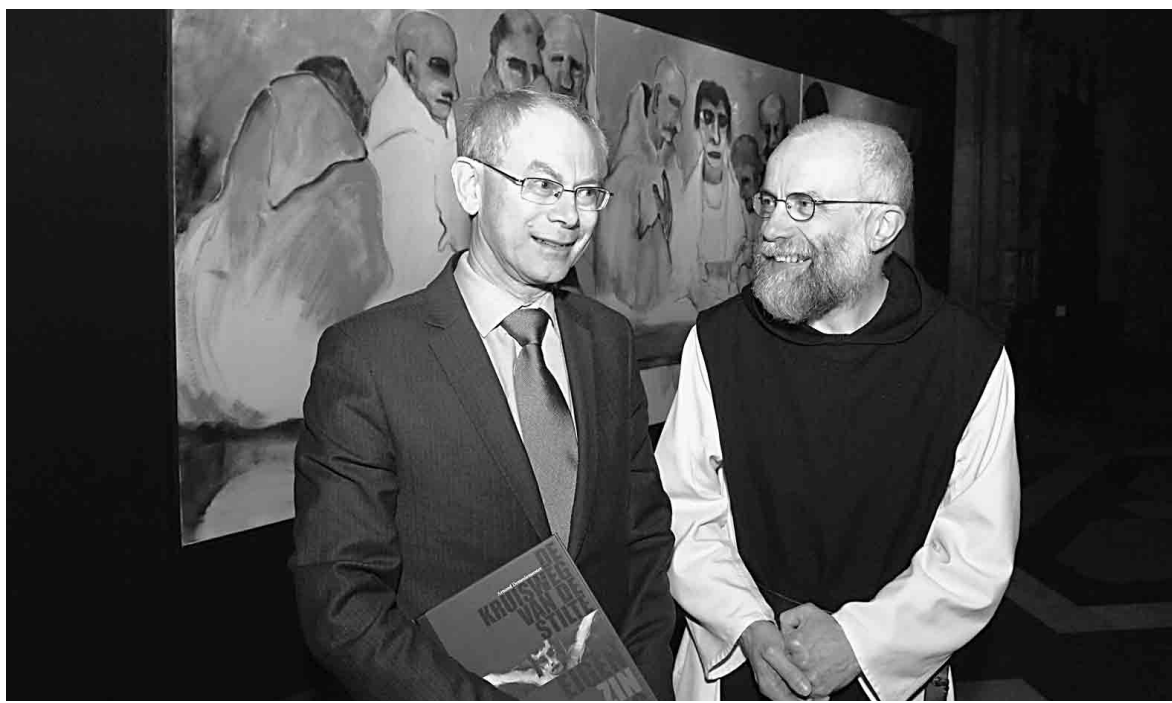
DE KRUISWEG van de Stille vormt een dagdagelijkse uitdaging en uitnodiging om Jezus niet uit de weg te gaan. Dat zegt broeder Manu. “En toch, veelal zien we de kruisweg niet, zien we Hem niet en leven we er achteloos aan voorbij. Maar de oproep hangt in onze pandgang: twaalf staties – Armand Demeulemeester schilderde eigen-zinnig twaalf taferelen uit het lijdensverhaal – levensgroot uitgebeeld, op mensenhoopte aangebracht. Wanneer het concrete leven ons door de oppervlakkige lagen doet heen schieten, dan zien wij dat Hij ons aankijkt. Wij worden gezien en dat doet ons zien, kijken en meegaan. Jezus kijkt ons aan. Hij wendt zijn blik niet af, wie of waar we ook zijn: slapend, terwijl Hij waakt; verraad, verloochening, bespottung, veroordeling – Hij blijft ons aanzien. Hij vervolgt zijn weg: hét kruis dragend, ons kruis dragend tot alle leed geleden is. Zijn blik wordt licht.”

Paradijs van meditatie

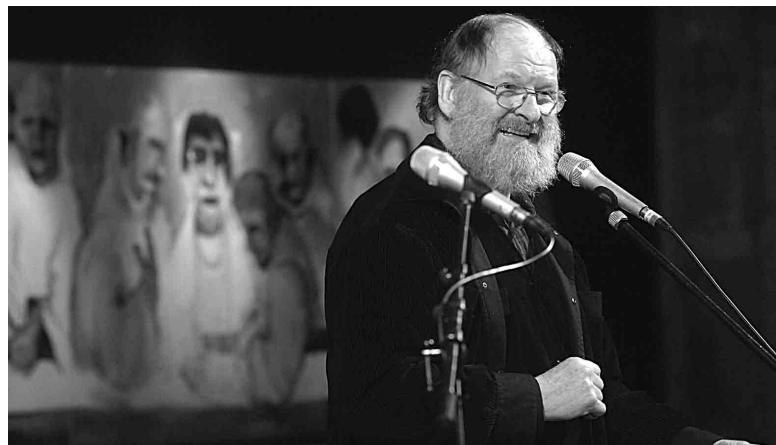
Tot 2011, dus gedurende de verbouwingen van de abdij, is deze “Kruisweg van de Stille” onderweg in Vlaanderen. In avant-première stelde de parochiekerk van Westvleteren al enkele staties één weekeinde tentoon. De echte primeur voor de eerste buiten-abdij-aanwezigheid van deze kruisweg is voor de Sint-Salvatorskathedraal van Brugge.

“Met veel vreugde mogen wij gadeslaan hoe de kathedraal even werd omgetoverd in een paradijs van meditatie. De muren van de rechterzijbeuk werden bekleed met taferelen, gesitueerd in de tuinen van Eden, Getsemane en Golgotha. De Kruisweg van de Stille heeft voor enkele jaren de veilige muren van de abdij verlaten”, zegt Jan Tilleman, moderator van de federatie Brugge Sint-Donatianus.

“In twaalf expressionistische doeken vertolkte kunstenaar Armand Demeulemeester zijn visie op het lijdensverhaal. Het figuratieve haalde hier de bovenhand. De kunstenaar bespeelde hierin twee duidelijke weerkerende thema's: het gaarne zien en de

Boven: Premier Herman Van Rompuy en broeder Manu, abt van de Sint-Sixtusabdij van Westvleteren, bij het werk ‘Het Laatste Avondmaal’.
© Michel Vanneuville

Links: Willem Vermandere zong en maakte kwinkslagen maar hij was ook heel ernstig in zijn bespreking van de Kruisweg.
© Michel Vanneuville

pijn die dat met zich meebrengt of: de liefde en de pijn. De wonderlijke kleuren, de vormen en de composities van deze kruisweg nodigen ons uit tot stilte: de Kruisweg van de Stille.”

Verrijzenis

Jan Tilleman noemt het een uitgelezen kans om in de veertigdagentijd in stilte te mogen verwijlen bij de 12 staties. “Een hele rij personages passeren de galerij: leerlingen, die nog even bij Jezus vertoeven. Ze zitten er nog aan tafel, ieder voor zichzelf uitstarend, niet begrijpend wat er feitelijk gebeurt. Uiteindelijk vallen zijn drie beste vrienden in slaap. Talrijke figuren verwijzen met een uitgestoken hand naar Jezus, zoals Jo-

hannes het drie jaar vroeger had gedaan.”

De Verrijzenis, de overwinning van het “Licht”, is de enige hoofdgedachte door de kruisweg. Dat benadrukt Tilleman. “Elk tafereel is opgebouwd rond de figuur van Jezus Christus. Dit jaar krijgt het evangelie een grotere klemtoon in het jaarthema ‘God ontmoeten in zijn Woord’. Hierbij aansluitend kan deze kruisweg voor onze gemeenschap een nieuwe bron van inspiratie zijn. Vanuit elk doek kijkt Jezus ons indringend aan. Hij nodigt ons uit en roept ons op tot medemenselijkheid.”

Bij deze meditatieve tentoonstelling past ook een boek dat eveneens Demeulemeesters kruisweg ontsluit. In de kathedraal stelde uitgeverij Davidsfonds *De kruisweg van de Stille*.

Eigen-zinnig voor. Naast schitterende foto's van de schilderijen komt er bij elke statie een eigenzinnige meditatie, geschreven door twaalf bijzondere Vlamingen en Nederlanders met heel diverse levensvisies.

Willem Vermandere, één van de twaalf auteurs, schrok van die kruisweg. “Neen, Armand Demeulemeester, is niet dood. Kijk eens hoe fel hij leeft van statie tot statie. Wat een primitieve kracht! Wat een verbeelding”, zegt Vermandere. “Die Jezus van Westvleteren heeft niets meer te maken met dat zeemzoeterig heilig-herbeeld dat in ons atoombijperk nog altijd ons dorpsplein domineert. Deze kruisweg is erg rauw, heel naïef en zeer storend.”

Andere medewerkers aan dit boek zijn onder meer premier

Herman Van Rompuy, auteur-vertaler Patrick Lateur en VT4-presentatrice Veerle Deblauwe.

Machteloosheid

Premier Herman Van Rompuy gaf toe dat het voor hem steeds moeilijk geweest is om zich in een kruisweg in te leven. “Is het omdat ik het lijden niet wil of kan zien of omdat ik het christendom meer zie als een Blijde Boodschap dan als een kruisweg? Ik heb altijd willen afstand nemen van het dolorisme, het louterende van het lijden. En toch staat de kruisweg in het hart van het christendom. In geen enkele godsdienst sterft de stichter als een martelaar. In geen enkele religie is het hoogtepunt dat van de machteloosheid. Het omgekeerde van macht is liefde. Christus wist dat hij moest sterven en toch viel sterven hem zwaar. Ook dat is uniek. De kruisweg eindigt weliswaar op een punt van hoop: de dood wordt overwonnen. Het symbool van het christendom is evenwel niet de verrezen Heer maar de gekruisigde. Ouders geven kinderen een ‘kruisje’ als bescherming! Dat symbool van het kruis is de dood die toch niet het einde is”, vertelde de premier op de openingsavond. Ook besprak hij enkele staties die hem troffen en die basisgevoelens van mensen weergeven zoals angst, verraad, verloochening, wreedheid, helpen, verdriet en hoop. “Extreem lijden en extreme goedheid maken stil”, raakte hij nog even de naam “Kruisweg van de Stille” aan. “God zwijgt bij de kreet naar hulp maar God spreekt doorheen mensen die liefde geven.”

De kruisweg is in Brugge gratis te bezichtigen op maandag van 14 tot 17 uur, van dinsdag tot vrijdag van 9 tot 12 uur en van 14 tot 17 uur, op zaterdag van 9 tot 12 uur en van 14 tot 16 uur, op zondag van 9 uur tot 10.30 uur en van 14 tot 17 uur. Het boek “Kruisweg van de Stille” (Davidsfonds/Leuven, 24,95 euro) is niet alleen in de betere boekhandel maar ook tijdens de tentoonstelling te koop. In Brugge vind je ook een cd-rom met de staties van deze kruisweg (5 euro), een begeleidende brochure (2 euro) en een poster (1 euro). Er is ook een mogelijkheid tot geleid bezoek voor groepen. Info: secretariaatkruisweg@sintsixtus.be en www.sintsixtus.be